

становить $1,6 \cdot 10^{-4}$, м. Дніпродзержинськ – $1,4 \cdot 10^{-4}$, м. Кривий Ріг – $8,9 \cdot 10^{-5}$, м. Нікополь – $1,6 \cdot 10^{-4}$. Отримані дані свідчать про «середній» рівень канцерогенного ризику для населення міст Дніпропетровськ, Дніпродзержинськ і Нікополь, та «низький» – для населення м. Кривий Ріг.

Для зниження ризику онкозахворювань потрібна розробка ефективних комплексних заходів та прийняття оптимальних управлінських рішень для покращання санітарно-гігієнічної ситуації поверхневих водних об'єктів, які є джерелами постачання питної води. Крім того, вплив хлорованої питної води з наднормативним вмістом хлороформу на онкозахворюваність населення потребує невідкладного впровадження на річкових водопроводах профілактичних заходів, якими можуть бути заміна хлор-газу на хлорагенти з меншою активністю до утворення тригалометанів (хлораміачна вода, діоксид хлору), а також впровадження доочищення питної води безпосередньо у споживача з використанням побутових та колективних водоочисних систем.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Черкасский Б.Л. Риск в эпидемиологии / Б.Л. Черкасский. – М.: Практическая медицина, 2007. – 480 с.
2. US EPA. Proposed guidelines for carcinogen risk assessment: EPA / 600 / P92 / 003C. – Washington, 1996.
3. Guidelines for Drinkingwater Quality: Recommendations. – Third Edition Incorporating the First and Second Addenda. – Geneva: WHO. – 2010. – Vol. 1.
4. Прокопов В.О., Чичковська Г.В. Канцерогенний ризик для здоров'я людини тригалометанів – побічних продуктів хлорування питної води [огляд] // Довкілля та здоров'я. – №4, (23). – 2002. – 20-23 с.

УРБАНІЗАЦІЯ ТА ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

В.М. БОНДАРЕНКО, О.О. МАТІЙКО

*Національний університет державної податкової служби України,
Ірпінь, Україна*

Наш час характеризується бурхливим розвитком великих міст. Урбанізація супроводжується не тільки позитивними змінами в житті людей, але й негативними, зокрема забрудненням навколишнього середовища, перенаселенням територій, збільшенням негативних суспільних явищ.

Проблем – протиріччя між ростом міст, з одного боку, і прагненням зберегти живу природу в міських і приміських територіях. Це створює численні проблеми для здоров'я, пов'язані з водою, навколишнім середовищем, інфекційними хворобами. Враховуючи багатогранність процесу урбанізації, важливо дослідити такі аспекти міського розвитку: економічні, соціальні, екологічні, культурні, демографічні та їх вплив на здоров'я людини.

Актуальність теми – це розгляд урбанізації, як явища, яке набуває глобального значення для людства.

Метою даної роботи є вивчення проблеми урбанізації, її несприятливого впливу на здоров'я населення. На думку вчених, проблема урбанізації знаходиться у сфері компетенції органів громадської охорони здоров'я.

Урбанізація – це історичний процес підвищення ролі міст у житті суспільства, поступове перетворення характеру праці, способу життя і культури населення та особливості розміщення виробництва. Наприклад, місто Київ є одним з провідних центрів машинобудування й точного приладобудування, хімічної, легкої та харчової промисловості. Він має потужну енергетичну базу, будівельну індустрію, житлово-комунальне господарство, розвинуту мережу підприємств торгівлі, побутового обслуговування та громадського харчування. Саме для Києва характерні великі масштаби і галузева різноманітність, наявність галузей важкої та легкої промисловості, випуск широкого асортименту продукції виробничого призначення і товарів народного споживання.

Основні небезпеки життя в урбанізованому середовищі – це зниження якості атмосферного повітря, вплив на природне середовище, екологічні проблеми, шум, якість питної води, перенаселення територій, щільність забудов, забруднення промисловими підприємствами, розширення транспортних і енергетичних мереж, утилізація сміття, зменшення природних ресурсів, негативний вплив процесу на здоров'я людини. Ступінь поширення багатьох хвороб у великих містах набагато більша, ніж у малих містах. Мешканці великих міст вже давно п'ють воду набагато гіршої якості, ніж у селах. Забруднення атмосферного повітря викликає найбільшу заклопотаність, чим будь-який інший вид руйнування навколишнього середовища.

Сучасне місто не можна уявити без транспорту, проте саме транспорт, насамперед автомобільний, належить до найбільших і найшкідливіших джерел забруднення повітря (до 70%). До того ж, із цим видом забруднень боротися важко і складно. Двигуни викидають у повітря значну кількість оксидів карбону, вуглеводнів, оксидів нітрогену, сполук свинцю та інших токсичних і канцерогенних речовин. І чим більше автомашин у місті, чим інтенсивніший їхній рух, тим вищі рівні забруднення навколишнього середовища, тим відчутніша шкода здоров'ю людини. Загазованість атмосферного повітря – складова частина екологічної кризи великого міста.

З інтенсивного будівництва збільшуються шумові навантаження на людину, зумовлюючи її роздратування, психічну неврівноваженість, безсоння і як наслідок – серцево-судинні та психічні захворювання. Так, на вулицях Києва в багатьох районах шум іноді досягає у денні часи 80-90, а в нічні – 50-60 децибелів, що не є нормальним явищем. Дослідження показують, що саме акустичне забруднення міського середовища є одним з найвірогідніших чинників, що призводять до зростання гіпертонічної хвороби та інфаркту міокарда.

Унаслідок екологічно безграмотного господарювання на стічні канали перетворилися малі річки. Наприклад, на берегах річки Либідь, яка протікає територією семи районів Києва, розташовано понад 350 великих і малих підприємств та господарських об'єктів. У стічних водах, які потрапляють у річку Либідь з промислових майданчиків без очищення, вміст забруднювачів часто в 30-40 разів перевищує граничнодопустимі концентрації. Значна кількість їх стікає

потім у Дніпро. Однак слід зауважити, що достатньо успішно, порівняно з іншими містами України, в Києві вирішено проблеми очищення міських стічних вод та захоронення побутових відходів. Окрім того, в кожному районі міста відкрито бювети з джерельною водою.

Зростання населення і промислового виробництва зумовили необхідність інтенсивного індустріального, житлово-комунального та соціально-культурного будівництва, розширення транспортної та енергетичних мереж. Щільність забудови безперервно збільшується, що негативно впливає як на міське природне середовище, так і на міського жителя. Через нарощування промислово-енергетичного і транспортного потенціалів підвищується рівень забруднення навколишнього природного середовища. Недотримання комплексного підходу, в тому числі екологічного, до освоєння тієї чи іншої території, що забудовується, часто призводить до перетворення житлових мікрорайонів у будівельні майданчики. При цьому знищуються дерева, зазнають шкоди рослинний покрив, асфальтові та інші покриття, відбувається інтенсивне забруднення середовища пилом і викидними газами будівельної техніки.

Найбільш гострими загальними проблемами розвитку малих міст є: одностороння спеціалізація підприємств і недостатня завантаженість їх потужностей; недостатні економічні можливості місто-утворюючих підприємств, обмеженість вибору професій, нерозвиненість сфери обслуговування, що ускладнює ситуацію у сфері зайнятості населення та породжує демографічні проблеми малих міст. Існує незадовільний стан житлово-комунального господарства, недостатньо розвинута система водо-, енерго-, теплопостачання та каналізаційних мереж. У багатьох малих містах, об'єкти систем водо-, енерго-, теплопостачання знаходяться в аварійному стані. Дорожнє господарство не покращується, що стримує розвиток транспортних міжміських, міжрегіональних зв'язків та зв'язків із сільськими населеними пунктами в зоні впливу малого міста.

Отже, проблема впливу урбанізації на здоровий спосіб життя постає досить гостро. Її вирішення потребує кардинальних змін не тільки матеріального характеру, але й переосмислення людиною власних цінностей. Штучне міське середовище шкідливо впливає на здоров'я населення через забруднення атмосферного повітря, дефіцит сонячного проміння, води, а також стресових факторів, зумовлених напруженим ритмом життя, скупченістю населення, недостатністю зелених насаджень тощо. Також небезпеку для здоров'я людей у місті становлять шумові, вібраційні навантаження, транспортні проблеми, вплив електричних, магнітних, іонізаційних полів.

Таким чином, в умовах великого міста загострюються всі сторони життєзабезпечення людей: постачання достатньої кількості повноцінних продуктів харчування та питної води, контроль і запобігання забруднення повітря, водних ресурсів, ґрунтів, утилізація та захоронення нагромаджуваних шкідливих виробничих та побутових відходів, а також соціальні проблеми, пов'язані з різким зменшенням вільного «життєвого» простору, зростанням міст у висоту, збільшенням захворювань.

В основі здорового способу життя має бути індивідуальна система поведінки й звичок людей, що забезпечують потрібний рівень життєдіяльності й здорове

довголіття. Здоровий спосіб життя – це практичні дії, спрямовані на запобігання захворювань, зміцнення всіх систем організму й поліпшення загального самопочуття людини.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Алфьоров М.А. Урбанізаційні процеси в Україні: Монографія / М. А. Алфьоров – Донецьк: Донецьке відділення НТШ ім. Шевченка, ТОВ «Східний видавничий дім» 2012. – 552 с.
2. Івченко А. Міста України.-К.: НВП «Картографія».-2005.– 167 с.
3. Качинський А.Б. Екологічна безпека України: аналіз, оцінка та державна політика / А. Качинський, Г. Хміль –К.: НІСД, 2002. – 127 с.
4. Шевчук О. Основи здоров'я. – К.: Видавництво "шкільний світ", 2007. - 112 с.
5. Костецький В.В. Екологія перехідного періоду: держава, право, економіка (економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища в Україні). – К.: Вища освіта, 2001.– 69 с.
6. Кучерявий В.П. Екологія. – Львів: Світ, 2001. – 500 с.

ВПЛИВ УЖИВАНИХ БАТАРЕЙОК НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Л.М. ПОЛІЩУК, М.О. КОКОРА

*Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова,
Одеса, Україна*

Нині, людство, не уявляє своє життя без використання елементів живлення (пальчикових батарейок та акумуляторів), які мають неабиякий вплив на навколишнє середовищем. Головним завданням нашого дослідження є:

- визначити безпосередній вплив уживаних батарейок на середовище;
- охарактеризувати рівень захисту від даного впливу у світі та в Україні.
- описати варіанти вирішення проблеми в Україні.

На сьогодні елементи живлення можна зустріти у всіх сферах побуту: у дитячих іграшках, годинниках, пультах телевізорів, різних фото пристроях. За даними Держмитслужби України на територію України у 2012 році було імпортовано 10 млн. мобільних телефонів, 300 тис. портативних комп'ютерів, 277 мільйонів батарейок – це понад 4,5 тонн.

Використані елементи живлення містять ртуть, свинець, олово, нікель, цинк, магній та інші хімічні елементи. На сміттєзвалищах під впливом атмосферних чинників елементи живлення швидко руйнуються, а речовини, що в їх складі, випаровуються і вимиваються, тим самим забруднюють навколишнє середовище. Як зазначають екологи, тільки одна викинута батарейка може вбити два дерева, забруднити 20 кв. м. ґрунту і 400л води. Для промисловості відпрацьовані батарейки – це сировина з високим рівнем концентрації цінних елементів – кольорових металів та мінералів. Тому, доцільніше налагодити переробку батарейок, ніж просто викидати їх на звалища. Кожного дня в Україні на смітники потрапляє понад 12 тонн відпрацьованих батарейок. Таким чином, до атмосфери